

Handläggare
Elin Brattström
Telefon: 08-50803379

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Svar på remiss om program för en sammanhållen stad 2015-2020

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Maria Häggblom
Stadsdelsdirektör

Christina Heglert
Avdelningschef

Sammanfattning

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har fått Program för en sammanhållen stad på remiss. Programmet är ett förslag till hur ytterstadssatsningarna ska organiseras från nästa år. Bland annat kommer flera av de satsningar som har drivits som projekt att integreras nämndens verksamhetsplanering samt i det ordinarie budget- och uppföljningsprocessen.

Bakgrund

Stockholms stad driver sedan 2007 ett strategiskt arbete med utveckling av ytterstaden inom ramen för "Vision 2030- Ett Stockholm i världsklass". I början riktades insatserna mot stadsdelarna kring Järvafältet i "Vision Järva 2030", därefter tillkom insatser i söderort i "Vision söderort 2030" I maj i år tillkom även "Vision Hässelby-Vällingby 2030".

Sammanlagt har 450 miljoner kronor disponerats för att finansiera projekt i visionerna mellan 2007-2014. Stadsledningskontoret har följt upp projekten i visionerna för att lägga grunden för fortsatta satsningar på utveckling av ytterstaden.

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram ett gemensamt program för ytterstadens utveckling där de tre ytterstadsprogrammen ska ingå.

Stadsledningskontoret har under 2014 tagit fram ett förslag till gemensamt program för ytterstadens utveckling - *Program för en sammanhållen stad* som nu är ute på remiss.

Ärendet

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har fått förslag till Program för en sammanhållen stad på remiss.

Programmet har tagits fram utifrån dialog och diskussion med medarbetare på olika nivåer i stadens förvaltningar och bolag om vilka resultat som uppnåtts med visionerna, vad som kan förbättras och vilka för och nackdelar som finns med den nuvarande organisationen. Även externa samverkansaktörer som polis, fastighetsägarföreningar och nätverket Järvaandan har bjudits in till dialoger.

Uppföljningar av de projekt som finansierats via projektmedel har genomförts. Detta för att ge vägledning vad gäller finansiering och beslut om nya projekt inom ramen för ett nytt program samt en riktning om vad som bör implementeras i den ordinarie verksamheten.

Förslaget

Utifrån de utvärderingar som har gjorts lyfts ett antal rekommendationer som har arbetats in i det nya programmet. Nedanstående rekommendationer har lyfts fram i det nya programmet:

- krav på långsiktig strategi för beviljande av resurser till projekt/metodutveckling,
- stärka den löpande uppföljningen av individuella projekt och den samlade projektportföljen,
- mer spridning av goda exempel och erfarenhetsutbyte mellan stadsdelsnämnderna,
- fördjupade utvärderingar kring vissa avgränsade frågor för att få bättre underlag kring vilka typer av insatser och projekt som kan förväntas ge störst nytta,
- utveckla samarbete och erfarenhetsutbyte med andra städer

och mandat tydliggöras för att uppnå större effektivitet och tydligare resultat. Arbetet inom det nya programmet ska vara långsiktigt.

Både interna och externa aktörer önskar en inriktning som förstärker kontinuiteten i arbetet. Samtidigt behövs utrymme att pröva nya metoder och arbetssätt. En förutsättning för att programmet ska ge resultat på längre sikt är att strukturerna för att tillskjuta extra resurser uppmuntrar och stödjer uppföljning eller utvärdering samt planer för implementering i ordinarie arbete.

Inriktningsmålen i programmet följer ytterstadsvisionernas teman:

- Stadsmiljö och boende
- Skola och utbildning
- Jobb och företagande
- Trygghet i vardagen (som ersätts med lokalt arbete för social hållbarhet)

Programmet föreslås gälla ett antal stadsdelsområden inom stadsdelarna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Skärholmen, Enskede-Årsta-Vantör samt Farsta stadsdelsnämnder. Urvalet av dessa stadsdelsområden är gjort på en inventering om sociala risker. Ett index för risker har tagits fram som ett konkret verktyg som visar var i staden behovet av förstärkning av insatser utifrån visionens målområden är störst.

Inriktningen med det nya programmet är att det arbete som har inletts inom visionsområdena ska fortsätta mot en integrering i ordinarie verksamhet. Arbetet är en del av berörda nämnders kärnuppdrag och bör därför implementeras i den ordinarie budget och uppföljningsprocessen. Programmet pekar ut vilka nämnder och bolag som är uppföljningsansvariga för olika mål. Nämnder och bolag uppmanas att ange i verksamhetsplanen vilka aktiviteter och arbetssätt som under året ska leda fram till måluppfyllelse. Därför föreslås programmet att integreras i stadens styrmodell, ILS.

Vidare säger förslaget om målområdet social hållbarhet att den lokala samverkan och delaktigheten behöver öka. Därför föreslås att stadsdelsnämnden tillsammans med de bostadsbolag som har stort bestånd i området ska genomföra en analys av stadsdelens sociala index. Stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen sätter målsättningarna för vilka resultat som ska uppnås under programperioden, hur de ska mätas och vilka aktiviteter som ska genomföras. Anvisningar för detta kommer stadsledningskontoret att ta fram.

Kommunstyrelsen kommer att vara uppföljningsansvarig för programmet som helhet.

Finansiering

150 miljoner kronor föreslås disponeras för programperioden. Medlen ska användas till att starta upp aktiviteter/arbetssätt som beslutats om i handlingsplanen för lokalt arbete för social hållbarhet. Medlen föreslås kunna sökas av de stadsdelsnämnder som programmet gäller för.

Medel kan inte användas till investeringar eller till arbeten inom ordinarie verksamhet som saknar finansiering. Ansökningar om projektmedel föreslås godkännas i den lokala styrgruppen för lokalt arbete med social hållbarhet innan de blir ett ärende till den lokala nämnden. På så sätt behålls den nuvarande ansökningsprocessen inom ordinarie budgetarbete som innebär att alla ansökningar om ytterstadsmedel behandlas i nämnd innan de går vidare till kommunstyrelsen.

Förfarandet är viktigt för styrning, transparens och långsiktighet. Det är också viktigt att sträva efter god balansgång mellan centralt formulerade krav och lokalt initierade idéer. Det lokala engagemang som ligger till grund för många innovativa idéer får inte hämmas av onödig byråkrati men arbetssätten/aktiviteterna får inte heller bli tillfälliga projekt utan uppföljning eller plan för implementering.

Kommunstyrelsen bereder ansökningarna med hjälp av sakkunniga. Ansökningarna föredras i en styrgrupp, som tillsätts för programmet och som ersätter styrgrupperna på förvaltningschefsnivå för visionerna, där samråd sker innan förslag till beslut lämnas till kommunstyrelsen. Till styrgruppen rapporteras också de målsättningar för vilka resultat som ska uppnås inom programperioden, hur de ska mätas samt vilka aktiviteter som ska utföras för att uppnå målen som tagits fram i det lokala arbetet med social hållbarhet.

Ett antal av satsningarna som finansierats via ytterstadsmedel, bedöms framöver kunna integreras inom ordinarie budget och ordinarie verksamhet. Detta är den satsning på feriearbeten, cirka 40 mnkr per år, som tagit ungefär 30 procent av projektmedel i anspråk under perioden 2007 till 2014, sociala insatsgrupper 20-29 år, uppsökande arbete genom trygghetsvårdar, medborgarvårdar, förstärkt fältarbete, idrottssatsningar genom idrottslyftet Järva.

Finansiering av ovanstående föreslås hanteras i samband med upprättande av kommunfullmäktiges budget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid strategiska staben.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen har tagit del av remissen avseende Program för en sammanhållen stad och har följande synpunkter.

Järvalyftet har sedan starten 2007 varit mycket viktigt för Spånga-Tenstas möjlighet att utveckla stadsdelen i enlighet med Stockholms stads vision 2030.

De frågor som är viktigast för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och som Järvalyftets medel i huvudsak använts till är insatser för ökad trygghet och verksamhet och aktiviteter riktade till barn och ungdomar. Flera arbetsområden har utvecklats framgångsrikt, bland annat sommarjobb till alla ungdomar mellan 16 och 18 år. Utbudet av lovaktiviteter i samverkan med föreningslivet och andra förvaltningar har bidragit till minskad brottslighet och ökad trygghet i området under sommaren. Långsiktigt ser vi behov av att rikta vissa satsningar till vuxna och speciellt föräldrar. I det arbetet bör samverkan med Utbildnings-, Kultur-, Idrotts-, Arbetsmarknadsförvaltning och andra externa aktörer som studieförbund och civila organisationer provas. Syfte för satsningarna ska vara ökad delaktighet i sitt barns utveckling samt stärka dem i rollen som förebilder och primära ansvarstagare för sitt barn fostran. Projektet ”Järva rent och snyggt” har engagerat boende i sin lokala miljö och bidragit till en renare utemiljö, ökad delaktighet, generellt intresse och ansvarstagande hos boende för sitt närområde. Studiecirkelarna har också ökat kunskapen om bland annat brandskydd och hyresgästfrågor. Cirkelarna bidrar även till ett viktigt nätverksbygge över språkliga och etniska gränser i området och behöver fortsätta kontinuerligt.

Ett annat viktigt arbetsområde som stöds av projektmedel, men ingår i den ordinarie linjeverksamheten är SamTidigt FörSt, Samverkan-Tidigt-Förtroendefullt-Strukturerat. Ett samverkansnätverk för förskola, skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet på flera nivåer, kring barn och unga i riskzonen. Stödet till utveckling av samverkan, samsyn, gemensam kompetens och erfarenhetsutveckling har starkt bidragit till en tryggare uppväxt- och boendemiljö i stadsdelen. Flera utvecklingsprojekt har startat eller drivits inom ramen för nätverket t.ex. ABC och Trygg i Tensta. Det sistnämnda var prototypen för det nu pågående och hittills framgångsrika projektet Social insatsgrupp för unga vuxna 20 – 29 år, som är ett viktigt komplement för Jobbtorget och Arbetsförmedlingen i arbetet med att nå unga vuxna med en kriminell livsstil och som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Förslaget framhåller att insatser ska göras i samverkan mellan aktörer och i dialog med medborgare och ideella organisationer. Stadsdelsförvaltningen har haft och vill utveckla sitt samarbete med centralt organiserade förvaltningar och bolag om utvecklingen av Tensta på ett mer strukturerat sätt. De centralt organiserade förvaltningarna kan med sin specifika expertis komplettera stadsdelsförvaltningens kunskap och kompetens om specifika lokala behov och utvecklingsområden för boendes och besökares bästa.

En viktig samverkanspartner för Spånga-Tensta är polisen. Tillsammans med polisen genomförs flera trygghetsskapande aktiviteter som t.ex. trygghetsvandringar, Grannstöd, kontakter med Nattvandrare och mopedinventeringar i bostadshus där även fastighetsförvaltarna är involverade. Sociala insatsgrupper för ungdomar är påbörjad och planeras fortsätta. Stadsdelarna på Järva har tillsammans med närpolisen i Rinkeby och Kista utformat en webbaserad Metodhandbok mot social oro för ökad integration, som nu sprid i landet med goda exempel. De metoder som beskrivs behöver underhållas och utvecklas i samverkan med polisen och andra aktörer för att nå långsiktig effekt. Spånga-Tensta var den första kommundelen i Sverige som våren 2014 undertecknade ett samverkansavtal med polisen. Delar av avtalet beskriver samarbetet inom SamTidigt FörSt, Grannstöd och flera delar i Metodhandboken. Samarbetet med polisen ställs kontinuerligt inför nya utmaningar som måste tacklas snabbt och effektivt. Boende på Järva påverkas starkt av internationella världshändelser och konflikter som t.ex. inbördeskriget i Syrien, ISIS krigföring i Irak etc. Tillsammans har vi genom samverkan lärt oss att förutse och hantera en del av befolkningens oro i liknande lägen utan att det satt spår i resten av staden.

I dialogen med medborgarna vill stadsdelsförvaltningen fortsätta att involvera de ideella och civila organisationerna som viktiga samarbetspartners. De är vana att arbeta med demokratiska delaktighetsskapande arbetsmetoder som t.ex. studiecirkelar och kan i samverkan med förvaltningen öka förståelsen för samhällsinstitutionerna och på sikt bidra till ett ökat deltagandet i de demokratiska samhällsprocesserna. Inom ramen för "Metodhandboken" samverkar polisen och stadsdelsförvaltningen med SFI Västerort i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen kring att "bli medborgare i ett nytt land". Att stärka rollen som "förälder i ett nytt land" är i vårt område ett annat mycket viktigt utvecklingsområde. Syftet är att höja skolresultaten och anställningsbarheten för dagens barn och unga men också att öka tryggheten i bostadsområdet. Ideella och civila organisationer kan i

det avseendet ha en kompletterande roll till förskolan, skolan och sociala myndigheter.

Förslaget om att implementera projekt som visat sig framgångsrika och mångåriga från Järvalyftet in i nämndens verksamhetsplanering samt i det ordinarie budget- och uppföljningsprocessen är bra. Detta kommer att ge förvaltningen bättre möjligheter för att planera långsiktigt och därigenom ge mer stabilitet. Förvaltningen förutsätter att denna förändring inte kommer att innebära att medlen kommer att dras ner i förhållande till idag.

Eftersom många projekt som fått medel från Järvalyftet stärker tryggheten för boende i området har stadsdelsförvaltningen integrerat arbetet i stadens ordinarie uppföljningssystem, ILS.

Stadsdelsnämnden instämmer i och vill framhålla att förslaget om att det lokala engagemang (som ligger till grund för många innovativa idéer) inte får hämmas av onödig byråkrati. Inte heller ska de aktiviteter som kommer från de innovativa idéerna blir tillfälliga projekt utan uppföljning, om projekten visar sig ha god effekt. I de fall projekten genomförts i samverkan mellan olika förvaltningar måste deltagande parter i god tid se hur framgångsrika projekt integreras och tar plats i den ordinarie verksamheten efter projekttiden. I några fall måste den ordinarie verksamheten förändras i enlighet med projektets resultat, i andra fall måste den ordinarie verksamheten utvidgas eller kompletteras för att omfatta ett nytt verksamhetsområde som motsvarar nya definierade behov. Stadsdelsförvaltningens erfarenhet av utvecklingsarbete inom samtliga målområden är, att ett komplext och överlappande samverkansarbete krävs för att nå önskat resultat. Målområdena är förbundna vid och påverkar varandra i ett och samma stadsdelsområde. Vilket innebär att stadsdelsförvaltningarna bör tilldelas den sammanhållande aktörsrollen i förhållande till andra kommunala förvaltningar och bolag i syfte att integrera de mest segregerade områdena i ”den sammanhållna staden” på lång sikt.

Stadsdelsförvaltningen ser att det är viktigt att styrgruppen för lokalt arbete med social hållbarhet får tydliga riktlinjer att förhålla sig till inför ansökningar om projektmedel. Ansökningarna föredras i en styrgrupp som tillsätts för programmet där samråd sker innan förslag till beslut lämnas till kommunstyrelsen. Det är viktigt att denna styrgrupp har lokal kännedom för att förstå de specifika lokala behoven.

Bilagor

1. Program för en sammanhållen stad 2015-2020
2. Ytterstadsvisionerna inventering av sociala risker i stadsdelar
3. Visionsarbete i ytterstaden 2007-2014
4. Tjut SLK, program för en sammanhållen stad 2015-2020